

Őszikék — Novella külföldi

Apa festő volt. Művész, elismert. A kiállításokon ragyogott, a szuperlatívusi kritikákat fejedelmi biccentéssel nyugtázta. „-evidens” – mondta, kezében pezsgőspohárral. Leereszkedő kedvességgel fogadta a rajongást. Ő volt a kortárs képzőművészet meghatározó arca állami és szakmai kitüntetésekkel elhalmozva. Képei ott lógtak minden nagy ember falán, sikk volt vele dicsekedni. Otthon zsarnok volt, morózus, megközelíthetetlen, zsurugi, sértődötten bolyongott piszkos melegítőben a hideg műteremlakásban. Amikor anno Piroksa – szerető majd feleség, cseléd, ápoló, vigasztaló, alkotótárs, saját művészi ambícióit csírájában elfojtó nyuszi – pityogva elnyöszörögte, hogy teherben van és már késő bármit is tenni ellene, felkapta és körbetáncolta vele a szobát. Ezt sokszor elmesélte Zsófinak, amikor összebújva/reszketve várták, hogy hazajöjjön a ház ura, levetve a zseni álcát, eloltva arcán a muszáj-ragyogást, és hétköznapi zsarnokként kezdjen uralkodni a territóriumán. Zsófi apai biztatásra/unszólásra rajzolni kezdett, és egyre másra vitte hozzá kusza vonalakkal telefirkált rajzlapjait. Apja családottan nézte, próbált belejavítani, aztán lemondott róla, napokig ivott és nem szólt hozzá. Nevetni tudott volna, pörögni, hogy átvágja a művész urat, aki még azzal is meggyanúsította egérke-anyukát, hogy tán nem is ő csinálta neki ezt a lányt. De külsőre annyira hasonlítottak egymásra – anya a postásra se mert ránézni –, szemkontaktus nuku férfiemberrel –, hogy ez megmaradt csak olyan légből kapott reménykedő vádaskodásnak – a tehetséget nem lehet örökölni, meg erőltetni se – sóhajtott keserű lemondással apa barátai/irigyei társaságában, ő meg lesunyta a szemét, és áláságos helyesléssel bólogatott. A rajzait nem otthon tartotta. Az iskolában meglegedett a közepessel, csak ő tudta, micsoda erőfeszítés kellett az elnagyolt, sematikus, nivón mélyen aluli képek megfestéséhez. Jobb kézzel csinálta, mert persze bal keze volt az ügyesebb, mint apjának. Amikor elérte a tizennyolcat, az érettségije is megvolt, összepakolt egy hátizsákba, és elköltözött, kicsit féltve/szánva anyját, aki az évek múlásával úgy surrant az egyre nagyobb lakások szobáiban, hogy neszt se ejtett. Apja üvöltött, fenyegetőzött, ő meg közel hajolt hozzá, és halkan annyit mondott: - Te féreg – és csak egy kicsit vágta be maga mögött a színes /festett (amúgy giccsesen ronda) üvegajtót. Egyedül maradt, és szabad. Felvették a főiskolára, a csoporttársai szerint könnyű neki ezzel a névvel, ő meg csak a vállát vonogatta. Egy lepusztult lakásban húzta meg magát, a hálózásját meg a cuccait mindig magával cipelte, mert loptak ám ott, bitangul. Persze nem szóltak érte, a művészpalántákat nem lehet azonos mércével mérni az átlagemberekkel. Ha neki ez a heppje, legyen. Mindenki nek volt valami, amiben kitűnt, de az elején ez csak külsőség. A tehetség majd megnyilvánul, később, az ő csoportjukban meg amikor majd a Mester is elkezd a foglalkozást. Ez tartotta izgalomban őket, erről folyt a beszélgetés, de őt sose kérdezték. Zsófi nem mondta meg, hogy nem is ismeri a Mestert, úgyse hitték volna el. Az igazságot olyan nehezen hiszik el az emberek, vagy egyáltalán nem. Ezért csapható be mindenki, szerencsére. A Mester olyan idős lehet, mint apa, de inkább ír meg tanít, ritkán jelenik meg képeivel kiállításokon. Itthon szinte soha. Inkább külföldön, főleg Olaszországban. Apja lebiggyesztette húso ajkát, és azt mondta rá, hogy „parvenü”. A hangsúlyából féltékenységet hallott ki, ezen még csodálkozott is, akkor régen. Hetek teltek el, a főiskola jó volt, bár a társai nem fogadták be, nem is számított rá.

Október eleje volt, csütörtök, épp egy fiatal lány kezét skiccelték szénrel, amikor többen is bejöttek a terembe, nem nézett föl. Akkor riadt csak fel, amikor mögötte állt meg az Öreg, érezte a leheletét a nyakánál, aztán lépett is tovább. Bársony, kicsit kopott zékét hordott, színes sállal, finom dohányillat lengte körül, meg valami édeskés kólni. Csak épp egy kicsit volt zavaró. Két hét múlva megváltozott az órák rendje, a Mesterhez igazították.

Ő az első csoportba került, többen elhúzták a szájukat, de ezen se izgatja fel magát, olyan kisszerűnek tűnt. Az első foglalkozásokon családottságot érzett. Kicsit nagyozós, kioktató, stílustalan volt a magyarázat, unta is, apró leveleket meg amorf gyümölcsöket firkált a jegyzetömbjébe, aztán meg groteszk arcképeket a Mesterről, a végén egy törzsre két fejet, a másik az apjé volt. Egy pillanatig csak nézte, aztán összegyűrve ledobta a padlóra, felállt és összekapkodva a holmiját, kiment a teremből. Döbbenet néztek utána. A tanulmányi osztályon bejelentette, hogy nem óhajt tovább a főiskola hallgatója lenni, és igen, magánál van és meggondolta. Amikor kilépett az utcára, könnyebben rántotta kényelmesre a hátizsák pántját, és felszállt az első villamosra. A szigeten aludt, másnap reggel rendbe hozta magát a pályaudvari mosdóban. Betette a holmiját a megőrzőbe, a rajzlapokat meg a festékes cuccát áttette egy reklámszatyorba. Az automata csak a poharat köhögte ki, a kávé nem. Egy kis vizet ivott, aztán egy talponállóban két fél vodkát, éhgyomorral. Egész nap lődörgött, végül fent kötött ki a Várban. Leült egy padra, néhány vonallal odavarázsolta a nagykalapos nőt meg a ványadt kis férjét a rajz-

lapra, aztán egy fagyit nyalogató kislányt, egy kuttyáját vonszoló katonás őreget, a japán csoport fényképezőgépeket kattintgató csoportját. A képeket ledobálta maga mellé, volt, ami a földre esett, a tömeg lassan gyűlni kezdett köré. Egy fiatal pár megkérte, hogy rajzolja le őket, és mivel nem látott gúnyt a szemükbe, megtette. A lány zavartan toporgott, és letett mellé egy ötszázast. Ő biccentett, és belegyűrte a farmerja zsebébe. A kalapos hölgy nevetve fedezte fel magát, és kicsit racsosolva ejtve a szavakat, pénzt kért az alacsony emberkétől, aki zavartan nézegette a tárcáját, amiből a nő kitépett egy ezrest és a kezébe nyomta. Este egy olcsóbb panzióban aludt, kiöblített néhány ruhadarabot, reggel nyirkosan pakolta el. Másnap a híd feljárójánál ütött tanyát, előtte bevásárolt egy jobb papírboltban. Gitáros utcazenész állt meg mellette, és azt ajánlotta, tegyen ki maga mellé néhány arcképet, hogy lássák, mit tud. Kis időre leült mellé, és eljászott néhány számot. Az emberek elrohantak előttük, korán volt még, nem figyelt rájuk senki. Lerajzolta a srácot, ahogy szemébe hull a haja, és elmélyülnek arcán a ráncok, ahogy pengeti a húrokat, aztán a kezébe nyomta. A laposüvegből pálinkát kortyolgattak, és csak nevettek, amikor szemerkélni kezdett az eső. A két-három képet ott hagyta a padon, a szél felkapta és görgette át a parkon, ezen is csak nevetett, belefájdult a hasa is, ahogy összegörnyedt. Aznap már a fiúnak aludt. Nagyon magasan laktak, ahogy kinézett az ablakon, mintha törpék mozogtak volna, picike autók suhantak, villamosok csörömpöltek és a hangtalan trolik ablakában babafejek ritmusra mozogtak. A metró bejárata emberáradatot okádozt ki a neonfényes utcára, arcukat valószínűleg zöldre vagy pirosra festve. Megpróbálta lerajzolni, a képei olyanok lettek, mint egy szürrealista film megdermedt kockái egymás után rakva, de a fiúnak tetszett.

Néha elmentek koncertre, vagy csak bolyongtak a belvárosban. Szeretett egyedül is csavarogni, november volt, pocsék idő, messziről mintha az apját látta volna, két szóke szépség karolt két oldalt a karjába. Egy pillanatra megsajnálta az anyját. Az éjjel-nappaliban vett egy üveg olcsó konyakot. Alig várta, hogy magára csukja az ajtót.

Először csak egy kortyot ivott, megforgatta a szájában, puhán rásimult a szájpaddására, aztán apró gyöngyökként végiggurult a nyelvöcsövén. Bízsergető/meleg érzés futott végig rajta, mint amikor a puha kék takaró körülölelte gyerekkorában, egy téli vasárnap. A második korty már gyorsabban lement, egy kicsit könnyes lett a szeme. Az italtól, csakis attól lehet. Kipirult, szaggatottan szedte a levegőt, elgyengült a térd. Az üres pohár kiesett a kezéből, már az üvegből ivott. Előszedte a vásznat, amit a fiú hozott, meg olajfestéket. Nem szeretett olajjal dolgozni, az apjára emlékeztette, meg a Mesterre. - Öregek festenek olajjal! – kiáltotta bele a szoba csendjébe, a fiú meghallgatásra ment sokadjára, zene se szólt, az ablak csukva, a lenti morajlást már megszokta, nem is hallotta. - Sárga-piros-zöld – kántálta, mint egy régi imát. Az üveg már csak félig volt, a szaga elnyomta a hígítót. Az első ecsetvonásnál már tudta, mit fog festeni. Kétszer már próbálkozott, de siralmas kudarcoként élte meg, amikor másnap megnézte. Szinte hallotta az Öreg hangját, aki egyszer odament hozzá a téren, ahol rendszeresen rajzolta a turistákat. Megállt mellette, és valami olyasmit mondott, hogy kár ilyen istenáldotta tehetségnek elrontani az életét, meg hogy szétforgácsolja magát, menjen vissza, segít rajta. Fel se nézett, az előtte ülő szemölcsös francia hölgyet rajzolta nagy igyekezettel. A Mester aggódó hangja dühös lett, Zsófi fülebe kiabált, hogy térjen már észhez, nem lehet mindig az apja árnyékában kushadni. Ő erre felemelte a fejét, a düh eltorzította az arcát, a nő megríadva el akart menni, de megfogta a karját, hogy mindjárt befejezi. Mire felnézett, már csak a színes nyaksálat látta, ahogy szinte úszott a csupaszfák között. Megborzongott, késő őszre járt, esténként már nyirkos levelek telepedtek a kabátjára. Azóta nem járt a téren, a belvárost is elkerülte. Egyszer talált a postaládában egy szórólapot, az apja meg a Mester közös kiállítására hívták az érdeklődőket. Aznap zárásig ült a sarki kocsmában, de nem ivott semmit, csak figyelte az embereket. Most félig összehúzott szemmel nézte a vásznat, középen kezdte a festést, ez volt a módszere. Az arca került ide, nem kellett tükör vagy fénykép, ismerte minden vonását. Mint ahogy a sötétből kibukkanó két férfi arcát is. Nem vette észre, hogy felrúgta az üveget, a konyak kis sárga patakja megállt a szőnyeg rojtjai között. -Tertium non datur- mormogta, ahogy a sötét alából kibontakozott a három arc, de mintha egy törzsből fakadnának. - Harmadik leheletük nincs -dünnyögte, csak azért, hogy biztassa magát. Villanyt gyújtott, résnyre nyitotta az ablakot, nem látott az utcából semmit, köd takart el mindent. Hajnalodott, mire kész lett. Rendet tett, elpakolt. A képet ott hagyta az állványon, a szoba közepén. Jó lett. Sőt, zseniális. Előszedte a hátizsákját, összeszedett egy pár holmit. Becsukta az ajtót, a kulcsot lent bedobta a postaládjába. Ide már nem fog visszajönni. Kilépett az utcára, átment a túldalra, és felnézett az ablakra. Elfelejtette lekapcsolni a villanyt.

Mezőtúr, 2015.